

23 miljoner till översyn av regler

Cecilia Persson har ganska nyligen börjat jobba med strandskydd på Naturvårdsverket.

- Jag ska jobba med vägledning kring strandskyddet och då vänder vi oss i första hand till länsstyrelserna och i andra hand till kommunerna. Vi ska vägleda om vad som står i miljöbalken och vad strandskyddsreglerna innebär. Tidigare har jag haft andra uppgifter på Naturvårdsverket. Jag har jobbat med förvaltning och tillsynsvägledning när det gäller skyddade områden som naturreservat och nationalparker.

► Strandskyddsarbetet på Naturvårdsverket är uppdelat på tre olika enheter. De som granskar ärenden och dispenser som kommer in från länsstyrelserna sitter på en annan enhet och så finns det jurister som jobbar mycket med strandskydd.

- Men vi har ett nära samarbete, säger Cecilia. Det första beslutet om dispens från strandskyddet fattas av kommunen. När ett dispensbeslut har fattats i en kommun måste en kopia på beslutet skickas till länsstyrelsen som ska granska alla dispenser från kommunerna. Inom tre veckor ska länsstyrelsen sedan bestämma om dispensen ska överprövas eller inte. Om länsstyrelsen inte hittar någon grund för dispens ska länsstyrelsen upphäva den.

SKILLNADER MELLAN LÄNEN

Det finns stora skillnader i överprövningar i strandskyddsdispenser mellan länsstyrelserna. Till exempel överprövas 52,5 procent av strandskyddsdispenserna av Länsstyrelsen i Norrbotten medan genomsnittet i hela landet ligger på 13,9 procent, detta enligt Naturvårdsverkets uppföljning av strandskyddsbeslut 2010.

Cecilia Persson arbetar med vägledning kring strandskydd på Naturvårdsverket.

- Vi vet inte vad skillnaderna beror på så därför har vi tagit initiativ till en utvärdering av länsstyrelsernas hantering av de kommunala strandskyddsdispenserna. Det är en annan enhet på Naturvårdsverket som jobbar med utvärderingar som gör den och de är snart klara. Vi räknar med att den ska vara färdig i november. Jag kan inte säga så mycket om resultaten nu, det får vi vänta med tills den är klar att publiceras. Det kommer att bli en publikation som kommer ut på hemsidan. När den är klar hoppas vi att vi får svar där så att vi kan få hjälp att vägleda länsstyrelserna.

LIS LANDSBYGDSPUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

Kommunerna kan peka ut så kallade LIS-områden för att stimulera lokal och regional utveckling. LIS-områden ska kunna bebyggas. Men bara så länge man inte åsidosätter strandskyddets syften, att skydda växt- och djurliv och att inte privatisera stränder. I glesbygdskommuner som inte har utpekade LIS-områden, godkända av länsstyrelsen, finns det ändå möjligheter till strandnära exploatering, om det finns särskilda skäl.

- Om man vill ha en dispens från strandskyddet eller upphäva

det i en detaljplan finns det sex särskilda skäl att pröva detta mot. I ett LIS-område finns ytterligare två. Men för att bygga i ett område där det inte finns några LIS-områden utpekade gäller en vanlig prövning. Det gäller även om man vill bygga på så kallad jungfrulig mark. Då får man beakta de särskilda skälen som finns.

På Naturvårdsverkets hemsida kan den som vill ladda hem en

handbok. Titeln är Strandskydd – en vägledning för planering och prövning. Det är en 123 sidor lång pdf som kom ut 2009, i september.

- Just nu håller vi på att uppdatera den här vägledningen. Förhoppningsvis blir vi klara med den nu under hösten och då kommer det en uppdaterad version. De särskilda skälen finns i miljöbalken, sjunde kapitlet, artonde paragrafen och de finns med i handboken. Det finns en del utdrag ur miljöbalken i handboken och det står bland annat vad de särskilda skälen innebär. I den nya strandskyddslagen 2009 gjorde man en uppstramning och då har man angett vilka särskilda skäl som är möjliga för att göra det tydligare. Det var inte tydligt vilka de var tidigare.

INGEN DISPENS FÖR LUCKTOMTER

I den gamla strandskyddslagstiftningen kunde dispens ges för mark som kunde räknas som så kallad lucktomt. Med det menas obebyggd mark mellan två bebyggda fastigheter. Med den nya lagen är det inte längre möjligt, det räknas inte längre som särskilt skäl.

- I ett tättbebyggt område där man har tomter längs större delen av stranden så kanske man har enstaka lucktomter. Då kan de vara väldigt betydelsefulla för den som vill komma ner till stranden. Jag förstår att man tog bort den möjligheten. Lucktomter kan vara mycket värdefulla både för växt- och djurliv och även för friluftsliv.

PLANPROCESSEN BRA

Ännu så länge är det inte så många kommuner som är klara med att peka ut eventuella LIS-områden. Många är på gång och flera är inte klara än. Det innebär att det är svårt att säga vilken effekt det kommer att få med den här möjligheten.

- Det är för tidigt att säga något om LIS-områden. Det har inte gett något utslag än. Det är först när LIS-områdena är klara som man får ytterligare två särskilda skäl att ge dispens från strandskyddet om man vill bygga. Jag tycker att en fördel med LIS är att de ska pekas ut i en planprocess. När man arbetar med en översiktsplan får man tid att tänka efter när det gäller fler aspekter än strandskyddet vilka områden man vill ha som LIS-områden. Man har även den demokratiska process som en planprocess innebär. Det krävs ett digert underlag för att peka ut LIS-områden också. Det är positivt att man behöver titta noggrant på var det är lämpligt att lägga dem.

Enligt budgetpropositionen vill regeringen avsätta 23 miljoner för att ge Naturvårdsverket och Boverket i uppdrag att göra en översyn av strandskyddsreglerna som trädde i kraft 2009 och 2010. Men eftersom det bara är drygt två år sedan den kom kan det vara svårt att genomföra en översyn.

- Enligt propositionen finns indikationer på att ändringen av strandskyddsreglerna inte har fallit ut så som det var tänkt. Vi har inte fått reda på mer än det som står i budgetpropositionen.

MINSTA VATTENDRAG

En bäck är den minsta typen av vattendrag. Av en dom i miljööverdomstolen (2008:36) framgår att även en mycket liten sådan, en bäck i en ravin som periodvis hade mycket litet vattenflöde, omfattas av strandskyddet.

- Det är den domen man får gå på. Den ligger som en vägledande dom hos miljööverdomstolen när det gäller hur små vattendrag som kan beröras av strandskyddet. Det finns ingen gräns för när strandskyddet inte ska gälla och det står också i den här domen. De små bäckarna kan ha stor betydelse både för den biologiska mångfalden och för friluftslivet.

Cicci Wik
redaktion@ymh.se

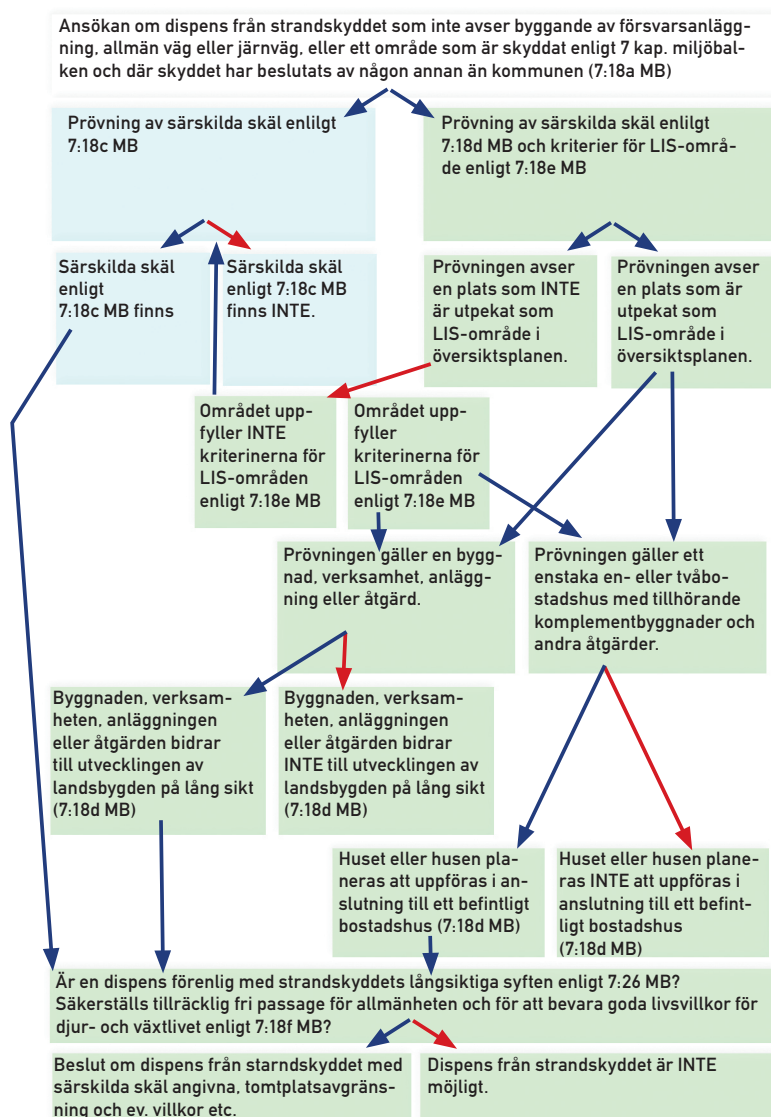

Illustration av kommunens prövning av en dispensansökan. Blå pil markerar att prövningen fortsätter. Röd pil markerar att dispens inte är möjlig.

Källa: Naturvårdsverkets handbok: Strandskydd – en vägledning för planering och prövning